
Liczba podmiotów

Na terenie województwa pomorskiego w 2005 r. zarejestrowano działalność 1041 podmiotów gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego, co oznaczało wzrost liczby podmiotów o 15,4% w stosunku do 2003 r. Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego zarejestrowane w województwie pomorskim w 2005 r. stanowiły 6,2% ogólnej liczby takich podmiotów prowadzących działalność w Polsce, podczas gdy w 2003 r. odsetek ten wyniósł 5,9%.

W strukturze podmiotów dominowały jednostki o liczbie pracujących do 9 osób, stanowiąc w 2005 r. 59,4% ogółu podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, wobec odpowiednio 57,8% w 2003 r. Zaobserwowano też wzrost udziału podmiotów o liczbie pracujących od 50 do 249 osób z 13,1% w 2003 r. do 13,3% w 2005 r.

W 2005 r. spośród ogółu podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego 96 rozpoczęło działalność jako podmioty nowe, a 11 powstało w wyniku przekształceń podmiotów już istniejących, przede wszystkim w przemyśle.

Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego w 2005 r. prowadziły działalność głównie w następujących sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności - przetwórstwo przemysłowe (31,8% ogółu), handel i naprawy (24,6%) oraz obsługa nieruchomości i firm (16,0%).

W porównaniu z 2003 r. wystąpił znaczący wzrost liczby podmiotów (o 82,3%), w których udziałowcami były osoby fizyczne mieszkające za granicą. Podmioty te po raz pierwszy przewyższyły liczbę podmiotów, w których udziałowcami były osoby prawne z siedzibą za granicą. Osoby fizyczne z zagranicy dominowały w następujących sekcjach: handel i naprawy, budownictwo, hotele i restauracje oraz obsługa nieruchomości i firm. Natomiast w przemyśle oraz w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności nadal przeważały podmioty, których udziałowcami były osoby prawne z siedzibą za granicą.

W latach 2003-2005 w strukturze udziałowców zdecydowanie przeważali inwestorzy pochodzący z Niemiec, którzy posiadali udziały w 411 podmiotach w 2003 r. i 449 podmiotach w 2005 r., udziałowcy ze Szwecji (odpowiednio udziały w 135 i 173 podmiotach) i z Niderlandów (odpowiednio w 104 i 134 podmiotach). W porównaniu z 2003 r. znacząco wzrosła liczba udziałowców pochodzących z Luksemburga (o 72,7%), zwłaszcza w jednostkach prowadzących działalność w zakresie obsługi nieruchomości i firm, oraz z Belgii (o 68,8%), głównie w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności. Odnotowano natomiast spadek liczby udziałowców ze Stanów Zjednoczonych Ameryki (o 20,6%), przede wszystkim w budownictwie.

Pracujący

Na koniec 2005 r. liczba pracujących w podmiotach gospodarczych z udziałem kapitału zagranicznego wyniosła 56,1 tys. osób (wzrost o 10,5% w porównaniu z 2003 r.), co stanowiło 4,7% ogółu pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego w kraju (w 2003 r. odpowiednio 5,0%).

Największy udział w ogólnej liczbie pracujących miały jednostki duże o liczbie pracujących ponad 250 osób, które w 2003 r. stanowiły 60,5% ogółu pracujących w podmiotach z kapitałem zagranicznym, a w 2005 r. odpowiednio 59,8%. W 2005 r. zaobserwowano niewielki wzrost udziału zatrudnienia w podmiotach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób (o 0,9 punktu procentowego) oraz w podmiotach o liczbie pracujących do 9 osób (o 0,3 punktu).

W stosunku do 2003 r. liczba pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego wzrosła we wszystkich sekcjach, poza handlem i naprawami, gdzie zanotowano spadek o 6,1%. Największy wzrost zanotowano w obsłudze nieruchomości i firm (o 47,4%), w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (o 46,0%) oraz w hotelach i restauracjach (o 27,4%).

Na koniec 2005 r. w strukturze pracujących w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego dominowało przetwórstwo przemysłowe, gdzie pracowało 70,8% ogółu, handel i naprawy - 8,0%, obsługa nieruchomości i firm - 5,0% oraz transport, gospodarka magazynowa i łączność - 4,6%.

Kapitał

Kapitał podstawowy zaangażowany w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego działających na terenie województwa pomorskiego w 2005 r., wyniósł 4,5 mld zł, w tym kapitał krajowy 1,6 mld zł, a kapitał zagraniczny 2,9 mld zł. Udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym wykazany według stanu w dniu 31 grudnia 2005 r. kształtował się na poziomie 64,5% i był wyższy o 2,0 punktu od notowanego na koniec 2003 r., przede wszystkim w wyniku wyższej dynamiki wzrostu kapitału zagranicznego - zanotowany wzrost kapitału zagranicznego był o 11,5 punktu wyższy od wzrostu kapitału krajowego.

Kapitał podstawowy podmiotów z terenu województwa pomorskiego stanowił 3,4% kapitału podstawowego jednostek z udziałem kapitału zagranicznego w kraju, co oznacza wzrost o 0,6 punktu w stosunku do 2003 r., w tym dla kapitału krajowego wzrost wyniósł 2,7 punktu, a dla zagranicznego 0,4 punktu.

Największą wartością kapitału podstawowego dysponowały podmioty o liczbie pracujących powyżej 50 osób, w tym największa część kapitału zagranicznego została ulokowana w podmiotach największych o liczbie pracujących 250 osób i więcej.

Zdecydowana większość kapitału zagranicznego (84,8%) znalazła się w podmiotach, w których wartość tego kapitału przekraczała 1 mln USD (w 2003 r. - 74,3%). W stosunku do 2003 r. w podmiotach, w których wartość kapitału zagranicznego przekraczała 1 mln USD zanotowano wzrost liczby jednostek (o 30,7%), wartości kapitału krajowego (o 77,5%) oraz kapitału zagranicznego (o 40,7%).

W 2005 r. w strukturze kapitału zagranicznego według krajów pochodzenia najwyższy udział spośród wszystkich krajów, które ulokowały kapitał w podmiotach z terenu województwa, uzyskał kapitał niemiecki (23,1%). Kapitał pochodzący z Niderlandów, którego udział był najwyższy w 2003 r. (27,5%), zmniejszył się o 5,0 punktów. Największy wzrost udziału w porównaniu z 2003 r. odnotowano w przypadku kapitału austriackiego (9,8% w 2005 r.), który przesunął się na trzecie miejsce pod względem wielkości zaangażowanego kapitału.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało zwiększenie udziału kapitału pochodzącego z krajów Unii w ogólnej strukturze kapitału zagranicznego. W 2005 r. udział ten wyniósł 91,5% i był o 2,5 punktu wyższy od uzyskanego w końcu 2004 r.

W strukturze kapitałowej podmiotów według wartości kapitału zagranicznego najwięcej - 314 podmiotów (30,2%) posiadało kapitał zagraniczny znajdujący się w przedziale o wartości od 26 tys. zł do 50 tys. zł., kapitał o wartości 2001 tys. zł i więcej ulokowany był w 150 podmiotach (14,4%), a 145 jednostek (13,9%) posiadało kapitał zagraniczny o wartości od 101 tys. zł do 500 tys. zł.

Działalność inwestycyjna

Wydatki inwestycyjne poniesione na pozyskanie majątku trwałego przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego wyniosły 3,4 mld zł w 2005 r., w tym na nowe obiekty majątkowe około 2 mld zł. Działalność inwestycyjna dotyczyła blisko 2/3 ogółu zarejestrowanych w województwie jednostek z udziałem kapitału zagranicznego, tj. 633 podmiotów.

W stosunku do 2003 r. wydatki inwestycyjne poniesione na pozyskanie majątku trwałego wzrosły o 190,9%, w tym na nowe obiekty majątkowe o 114,1%. Wzrosła też o 17,4% ilość podmiotów ponoszących wydatki na nowe obiekty majątkowe, bądź zakup używanego majątku trwałego. Wzrost liczby podmiotów dotyczył większości sekcji, poza handlem i naprawami, przy czym największy (o 76,5%) dotyczył budownictwa. Szczególnie wysokie zwiększenie wartości wydatków inwestycyjnych odnotowano w budownictwie, zarówno z przeznaczeniem na obiekty nowe, jak i na zakup używanego rzeczowego majątku trwałego. Podobnie jak w latach poprzednich większość środków w 2005 r. przeznaczono na nowe obiekty - 58,0% ogółu nakładów.

W strukturze wydatków inwestycyjnych według sekcji, nadal największy udział przypadła na podmioty działające w sferze przemysłowej - 31,9%, ale udział ten był o 40,9 punktu mniejszy od zanotowanego na koniec 2003 r. Natomiast udział podmiotów prowadzących działalność w zakresie obsługi nieruchomości i firm w 2005 r. wyniósł 28,4%, co oznacza wzrost w stosunku do 2003 r. o 21,1 punktu.

W 2005 r. podmioty z terenu województwa pomorskiego ponoszące wydatki inwestycyjne stanowiły 6,4% ogółu podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego wydatkujących środki na pozyskanie majątku trwałego w kraju i zrealizowały 6,2% ogółu wydatków inwestycyjnych kraju (wzrost o 3,7 punktu w stosunku do 2003 r.), w tym w odniesieniu do wydatków na nowe obiekty majątkowe udział ten wyniósł 5,3%, co oznacza wzrost o 2,3 punktu.

Działalność importowa i eksportowa

Działalność importową w 2005 r. prowadziło 456 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (43,8% ogółu zarejestrowanych w województwie pomorskim), o 17,8% więcej niż w 2003 r. Wartość importu wykazana przez te podmioty w 2005 r. wyniosła 7,5 mld zł i była o 1,3 mld zł wyższa od wartości importu z 2003 r. Wartość importu surowców, materiałów i półfabrykatów na cele produkcyjne kształtowała się na poziomie 5,0 mld zł, o 11,0% wyższym niż w 2003 r. Wartość importowanych towarów przeznaczonych do dalszej odsprzedaży wyniosła 2,0 mld zł, (odpowiednio o 28,8% więcej) i w 80,7% dotyczyła podmiotów zajmujących się handlem i naprawami.

Eksport zrealizowany przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego z terenu województwa pomorskiego, od 2004 r. obejmujący również towary i materiały, wyniósł w 2005 r. 10,5 mld zł, tj. o 1,8% mniej niż w 2004 r.

W porównaniu ze stanem z końca 2004 r. udział wartości eksportowanych usług w wartości ogółem eksportu wzrósł o 2,3 punktu i wyniósł 10,5%. Wprawdzie 51,4% wartości eksportu usług przypadało na podmioty przemysłowe, jednakowoż działalność ta była bardziej rozproszona pomiędzy wszystkie sekcje PKD, wykazując mniejszą koncentrację, niż obserwowana w eksporcie wyrobów, gdzie aż 93,3% wartości eksportu dotyczyło podmiotów przemysłowych.

Można równocześnie zauważyć, że w stosunku do 2004 r., przy wzroście liczby podmiotów prowadzących działalność eksportową, wzrosła również wartość eksportowanych przez nie usług (o 26,2%) oraz towarów i materiałów (o 30,1%), natomiast nieznacznie zmniejszyła się wartość eksportowanych wyrobów ogółem (o 6,9%) i w większości sekcji, poza handlem i naprawami (wzrost o 66,8%).

Udział podmiotów z terenu województwa pomorskiego w ogólnej wartości importu zrealizowanego przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego w kraju wyniósł 3,9%, co oznacza utrzymanie poziomu udziału w wartości importu z 2003 r., przy nieznacznym (o 0,4 punktu) wzroście udziału liczby podmiotów importujących. Natomiast w eksporcie wyrobów i usług udział omawianych podmiotów z województwa pomorskiego w krajowym eksporcie podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w porównaniu ze stanem w 2003 r. zmniejszył się o 0,8 punktu do poziomu 5,9%.

Podstawowe wyniki finansowe

W 2005 r. podstawowe elementy rachunku wyników działalności gospodarczej podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, przedstawione na tle wyników uzyskiwanych przez wszystkie podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób składających bilans oraz rachunek zysków i strat, kształtowały się na nieco wyższym poziomie. Przychody operacyjne ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) oraz towarów i materiałów w badanej zbiorowości wyniosły 23,5 mld zł, a koszty operacyjne kształtowały się na poziomie 22,6 mld zł.

W 2005 r. w województwie pomorskim działało 2969 podmiotów, które złożyły bilans oraz rachunek zysków i strat, w tym 189 spółek akcyjnych i 1772 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Kapitał zagraniczny zaangażowany był w blisko co piątą spółkę akcyjną i z ograniczoną odpowiedzialnością.

Pracujący w podmiotach z udziałem kapitału zagranicznego stanowili 23,4% ogółu pracujących w podmiotach sporządzających sprawozdania finansowe.

Uzyskane przychody z całokształtu działalności stanowiły 26,4% ogółu przychodów uzyskanych przez podmioty składające bilans, a koszty ich uzyskania 26,1% ogółu. Zysk netto wykazało 299 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, czyli 12,7% ogółu jednostek wykazujących zysk netto wśród podmiotów o liczbie pracujących powyżej 9 osób, a jego wartość stanowiła 32,9% ogólnego zysku netto.

Równocześnie wszystkie wskaźniki rentowności podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego były znacznie lepsze, niż ogólnie uzyskane przez podmioty składające bilans.

Dotyczyło to zwłaszcza spółek akcyjnych z kapitałem zagranicznym, w których na ogólną liczbę 39 badanych spółek aż 31 (79,5%) wykazało zysk netto, a osiągnięty wskaźnik rentowności obrotu netto (8,8%) o 3,1 punktu przewyższał wskaźnik dla całej zbiorowości spółek akcyjnych.

Wskaźnik poziomu kosztów, stanowiący relację kosztów do przychodów, w spółkach akcyjnych z kapitałem zagranicznym był o 5,0 punktu niższy od uzyskanego przez wszystkie podmioty składające bilans i wyniósł 90,1%.

Wynik finansowy netto uzyskany w 2005 r. przez podmioty z udziałem kapitału zagranicznego wyniósł 1,2 mld zł i był znacznie zróżnicowany w zależności od rodzaju prowadzonej działalności. Największe zyski netto, przypadające na 1 podmiot z udziałem kapitału zagranicznego wykazujący zysk netto oraz na 1 pracującego, odnotowano w 2005 r. w obsłudze nieruchomości i firm - odpowiednio 14,0 mln zł oraz 188,4 tys. zł. W podmiotach działających w obsłudze nieruchomości i firm odnotowano też zdecydowanie najlepsze relacje ekonomiczne. Najkorzystniejszy był zarówno wskaźnik poziomu kosztów (73,0%), wskaźnik rentowności obrotu netto (23,2%), rentowności kapitału własnego (16,8%), jak również wskaźnik rentowności aktywów obrotowych (81,6%). Udział podmiotów prowadzących działalność w zakresie obsługi nieruchomości i firm w strukturze przychodów z całokształtu działalności podmiotów z kapitałem zagranicznym wyniósł 6,9%, a udział w strukturze kosztów - 5,3%.

Jednostki przemysłowe z udziałem kapitału zagranicznego uzyskały 68,5% ogółu przychodów z całokształtu działalności podmiotów z kapitałem zagranicznym i 69,5% kosztów ich uzyskania. Natomiast najbardziej nierentowną dla podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego okazała się branża budowlana, w której wystąpiły najgorsze relacje ekonomiczne, m.in. na skutek wysokiego (108,2%) poziomu kosztów.

Udział należności krótkoterminowych w aktywach obrotowych w podmiotach z kapitałem zagranicznym w budownictwie kształtował się na koniec 2005 r. na poziomie 60,8%, podczas gdy dla wszystkich podmiotów składających bilans wyniósł 48,8%.

Porównanie aktywów obrotowych i zobowiązań krótkoterminowych dostarcza informacji o wielkości tak zwanego „kapitału pracującego”. Im wyższy (dodatni) jest stan kapitału pracującego, tym korzystniej przedstawia się sytuacja w zakresie bieżącej wypłacalności. Kapitał pracujący ustalony w 2005 r. dla podmiotów z udziałem zagranicznym wyniósł 2,0 mld zł., w tym w hotelach i restauracjach odnotowano na koniec 2005 r. kapitał pracujący na poziomie minus 15,8 mln zł, w związku z relatywnie wysokim zadłużeniem kredytowym. Co świadczyło o tym, że w dniu bilansowym część aktywów trwałych była finansowana w tej branży przez zobowiązania bieżące. Utrzymywanie się takiego stanu w dłuższym okresie grozi kłopotami z wypłacalnością i koniecznością rezygnacji z części aktywów trwałych.

W strukturze aktywów podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego zatrudniających powyżej 9 osób i składających na koniec 2005 r. sprawozdanie bilansowe - 55,4% stanowiły aktywa trwałe, a 44,6% aktywa obrotowe, przy czym wystąpiło dość znaczne zróżnicowanie w zależności od rodzaju prowadzonej działalności. Aktywa trwałe przeważały w strukturze aktywów w hotelach i restauracjach (86,6% ogółu aktywów), obsłudze nieruchomości i firm (86,4%) oraz w transporcie, gospodarce magazynowej i łączności (80,3%). Natomiast aktywa obrotowe dominowały w strukturze aktywów w przemyśle (52,6%), budownictwie (65,4%) oraz w handlu i naprawach (74,9%).

W strukturze pasywów podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego na koniec 2005 r. udział kapitałów własnych kształtował się na poziomie 47,0%, udział zobowiązań długoterminowych - 12,3%, a udział zobowiązań krótkoterminowych - 35,0% ogółu pasywów. Z punktu widzenia płynności finansowej szczególnie istotny był poziom zobowiązań krótkoterminowych, który był najwyższy w podmiotach z kapitałem zagranicznym prowadzących działalność w zakresie handlu i napraw (55,3% ogółu pasywów), a najniższy w transporcie, gospodarce materiałowej i łączności (11,2% pasywów).

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług stanowiły w końcu 2005 r. 44,3% ogółu zobowiązań krótkoterminowych podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego, przy czym dla podmiotów działających w budownictwie zobowiązania te stanowiły aż 71,7% ogółu zobowiązań krótkoterminowych. Stwarzało to skłonność do finan-

sowania w budownictwie aktywów obrotowych zobowiązaniami z tytułu dostaw i usług, czyli kapitałem obcym na poziomie najwyższym spośród wszystkich rodzajów działalności, tj. na poziomie 55,6%. Utrzymywanie się takiej tendencji prowadzi do okresowych zatorów płatniczych, a nawet do utraty płynności finansowej przez mniejsze podmioty gospodarcze.

Istotne jest porównanie relacji pomiędzy kapitałem własnym a kapitałem obcym jako źródłami finansowania aktywów. Stosunek kapitałów obcych do kapitałów własnych jest typowym wskaźnikiem zadłużenia, określającym jaka wielkość kapitałów obcych przypada na jednostkę kapitałów własnych. Im bardziej kapitały obce przewyższają kapitały własne, tym większy jest udział obcych źródeł finansowania działalności i większe ryzyko finansowe związane z obsługą zadłużenia podmiotów gospodarczych.

O ile na koniec 2005 r. we wszystkich podmiotach składających bilans w województwie pomorskim kapitał własny był o 13,2 mld zł wyższy od kapitału obcego, to dla podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego kapitał własny był o 57,9 mln zł niższy od kapitału obcego, czyli kapitał obcy finansował część aktywów firm. Dotyczyło to zwłaszcza budownictwa, handlu i napraw oraz przemysłu. Korzystna relacja pomiędzy kapitałem własnym a obcym wystąpiła w podmiotach z kapitałem zagranicznym działających w zakresie obsługi nieruchomości i firm, gdzie kapitał własny był o 1,4 mld zł wyższy od kapitału obcego, co niewątpliwie wpłynęło na pozytywne wyniki ekonomiczne tych podmiotów.

Dla oceny rozwoju podmiotów istotnym wskaźnikiem jest wskaźnik rentowności kapitałów własnych, wyrażający wielkość zysku przypadającego na jednostkę kapitału zaangażowanego w danej branży. Wskaźnik ten liczony dla podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego był bardziej korzystny niż uzyskany przez wszystkie podmioty składające bilans i wyniósł 12,7% (9,9% dla wszystkich podmiotów składających sprawozdania bilansowe), w tym w obsłudze nieruchomości i firm 16,8%. W budownictwie wskaźnik rentowności kapitałów własnych kształtował zdecydowanie poniżej średniej i wyniósł minus 69,6%